

ВИКОРИСТАННЯ ПРЕПАРАТУ «КАФІ» ПРИ ІНТЕНСИВНОМУ ВИРОЩУВАННІ МОЛОДНЯКУ ОВЕЦЬ

**М.П. Закусілов, О.А. Пацеля, В.Ф. Фесенко,
А.Д. Качан - кандидати с.-г. наук**

Білоцерківський національний аграрний університет

В статті приведені матеріали щодо використання спеціалізованого препарату «КАФІ» з метою підвищення м'ясної, вовнової та овчинної продуктивності молодняку овець при інтенсивному вирощуванні.

Ключові слова: молодняк овець, баранина, вовна, овчини, препарат «КАФІ».

В розвинених країнах, з ринковою економікою, таких як США, Великобританія та Франція, у вівчарстві використовують новітні технологічні методи з раннього відлучення ягнят від маток, згодовування їм спеціалізованих заміників овечого молока (ЗОМ), стартерних та фінішних кормо сумішок.

В Україні існує ряд порід, а також з врахування імпортованих овець завезених останнім часом, котрі характеризуються високим генетичним потенціалом на скоростиглість та високу м'ясо-вовнову продуктивність але в умовах, так званих, традиційних технологій ці позитивні якості в повній мірі проявитися не здатні. На необхідність пошуку в розробці сучасних інтенсивних методів виробництва продукції вівчарства вказувалося в роботах вітчизняних вчених (Г.А. Богданов [1], В.М. Туринський [3]).

Мета досліджень Метою наших досліджень була розробка технології вирощування баранців на м'ясо та овчини з використанням спеціального імуномодулятора «КАФІ» та інших сучасних новітніх методів.

Матеріали і методика досліджень. Препарат «КАФІ» являє собою безбілковий фізіологічно збалансований комплекс гуморальних факторів, виділених із лімфоїдної тканини тварин [2]. Комплексний вплив цих факторів сприяє нормалізації гомеостазу та підвищенню продуктивності сільськогосподарських тварин, особливо молодняку у фазі швидкого росту.

Науково-господарський дослід проводився в ТОВ «Кропивна»

Черкаської області. Для цього в березні на товарній вівцефермі було відібрано 40 голів чистопородних баранців породи прекос 2-х місячного віку і за принципом аналогів було сформовано 4 дослідні групи, одна із яких була визначена в якості контрольної. Загальна схема досліджень представлена в табл. 1.

Таблиця 1. Схема проведення дослідів

Показник	Дослідна група тварин			
	1 (контрольна)	2	3	4
Кількість тварин у групі	10	10	10	10
Вік ягнят, міс.	2	2	2	2
Доза «КАФІ», мл/гол.	Фізіологічний розчин	0,2	0,4	0,6
Жива маса ягнят, кг	14,20	14,10	14,15	14,30

Після тижневого зрівнювального періоду ягнят відлучали від маток і вводили їм препарат «КАФІ» у вигляді внутрішньо-м'язевої ін'єкції (в контролі – фізіологічний розчин). В подальшому всі ягнята знаходилися в однакових умовах вирощування. З двох до чотирьох місячного віку тварин годували стартерною кормосумішкою. Після чотирьох місяців баранців всіх груп годували стандартними раціонами, згідно норм ВІТ (1995). У 7 місяців приводили стрижку пояркової вовни, а забивали тварин на м'ясо у віці 9 місяців.

В ході проведення досліджень також використовували загальноприйняті в зоотехнії методики. Одержані дані обробляли за допомогою біометричних методів з визначенням $\bar{X}$ та S_x і критерію можливості безпомилкового судження - P (де * $P > 0,95$; ** $P > 0,99$; *** $P > 0,999$).

Результати досліджень та їх обговорення Показники росту піддослідних тварин подані в табл. 2.

Таблиця 2. Динаміка приросту живої маси ягнят, кг ($\bar{X} \pm S_x$)

Група	Вік ягнят, днів		
	60	90	120
Контрольна (1)	14,2 $\pm$ 0,15	19,1 $\pm$ 0,18	24,4 $\pm$ 0,20
Дослідна -2	14,1 $\pm$ 0,20	19,0 $\pm$ 0,20	24,8 $\pm$ 0,25
Дослідна - 3	14,1 $\pm$ 0,10	20,4 $\pm$ 0,20	27,5 $\pm$ 0,15
Дослідна - 4	14,3 $\pm$ 0,18	20,0 $\pm$ 0,22	27,4 $\pm$ 0,22**

Було встановлено, що найбільшу інтенсивність росту мали ягнята 3 та 4 дослідних груп. Їх жива маса у віці 4-місяців складала в середньому 27,4 кг проти 24,4 кг в контрольній, що на 12,5% більше ($P > 0,99$). Тварини дослідних груп також мали кращий розвиток.

Нами були проведені також клініко – гематологічні дослідження стану організму баранців в період раннього відлучення та введення їм препарату «Кафі», табл.3.

Таблиця 3. Клінічні показники стану організму ягнят (в середньому)

Показник	Г р у п и (N=10)			
	контрольна (1)	2	3	4
Температура тіла, °С	39,5	39,0	39,3	39,5
Частота пульсу, уд./хв.	84,5	80,0	79,0	86,4
Частота дихання за хв.	36,5	35,0	40,0	37,5

Як видно із даних таблиці, клінічні показники стану організму ягнят в період раннього відлучення від маток і введення їм препарату «Кафі» знаходяться в межах норми клінічно здорових тварин.

Гематологічні показники крові ягнят піддослідних груп наведені в таблиці 4.

Таблиця 4. Гематологічні показники крові ягнят($X \pm Sx$)

Показник	Г р у п и (N=10)			
	контрольна (1)	2	3	4
Кількість еритроцитів, млн./мм ³	8,7±0,19	9,0±0,50	9,7±0,63	9,2±0,42
Кількість лейкоцитів, тис./мм ³	7,3±0,40	7,9±0,21	10,0±0,11	8,2±0,22
Гематокрит, %	39,3±0,38	40,1±0,80	45,3±1,55	41,0±1,11
Вміст гемоглобіну в еритроцитах, г %	11,4±0,14	11,3±0,20	11,6±0,42	11,4±0,45
Кількість гемоглобіну, г/л	99,3±0,97	100,1±2,80	112,6±32,9	102,1±2,90

Із наведених даних видно, що всі показники знаходилися в лімітних межах, що відповідають здоровій тварині згідно встановлених стандартів. Підвищений рівень еритроцитів і гемоглобіну в крові ягнят третьої дослідної групи супроводжувався більш високими обмінними процесами в цих ягнят, що також характеризувалося у них, більш високими середньодобовими приростами.

У 7 місячному віці проводили стрижку пояркової вовни дослідних тварин, результати якої наведені в табл.5.

Таблиця 5. Показники пояркової стрижки молодняка овець ($X \pm Sx$)

Показники	Групи			
	контрольна-1	2 - дослідна	3 - дослідна	4 -дослідна
Настриг вовни,кг	2,55±0,12	2,65±0,15	3,22±0,10	3,01±0,12
Кількість митої вовни, кг	1,30±0,10	1,35±0,12	2,05±0,12	1,99±0,15
Вихід митої вовни, %	59,8±1,75	52,0±1,05	64,7±1,45	67,2±1,21
Природна довжина вовни, см	6,23±0,18	6,50±1,20	8,70±0,15	8,01±0,17
Тонина вовни,мкм	22,90±0,15	22,95±0,12	23,20±0,11	23,0±0,09
Якість вовни,од.	64	64	64	64
Міцність вовни, км розривної довжини	6,55±0,12	6,67±0,12	6,75±0,15	6,70±0,16

Більш висока жива маса та кращий розвиток баранців дослідних груп позитивно вплинули на їх вовнову продуктивність. Найбільший настриг вовни був у молодняка із третьої дослідної групи – 3,22 кг, що на 0,67 кг або 20,8 % більше, ніж у контрольній

Найбільша інтенсивність росту вовни у ягнят була відмічена в період з 2 до 5 місячного віку. Природна довжина вовни у них становила 8,70±0,15 см проти 6,23±0,18 см у контролі. По тонині, якості та міцності вовни показники були приблизно однакові при статистично невірній різниці.

Цікавим було також визначити якісні показники вовнового покриття дослідних тварин. Встановлено, що важливу захисну роль

в збереженні вовни від шкідливих факторів зовнішнього середовища виконує жиропіт – складний продукт діяльності сальних та потових залоз. Його кількість коливається в широких межах і залежить від породних, вікових та індивідуальних особливостей тварин.

Проведений нами порівняльний аналіз вовни баранців піддослідних груп дозволив виявити ряд відмінностей в кількісному співвідношенні вовнового жиру, поту, мінеральних домішок та виходу митої вовни. При цьому було встановлено, що середні показники фізичного складу вовни молодняку піддослідних груп знаходилися в межах норми. Однак, у баранців четвертої дослідної групи відмічено кращий фізичний склад вовни, який виражається в більш низькому, ніж у контрольних, вмісту жиропоту та мінеральних домішок і як результат, в більш високому рівні виходу митої вовни (67,2 проти 59,8%).

Для ефективного захисту вовни від впливу зовнішнього середовища має велике значення не скільки кількісний, а якісний склад жиропоту. Це вивчення показало, що у овець четвертої дослідної групи вовновий жир має більш високу, ніж у контрольних, температуру плавлення (на +1,9 °С) та занижений вміст ненасичених жирних кислот (на – 2,56 од.). Наявність низького йодного числа з більш високою температурою плавлення вказує на кращу, ніж в контролі якість жиру у вовні овець цієї групи. Крім того, вовна одержана від тварин дослідної групи характеризувалась більшим вмістом нерозчинних у воді летучих жирних кислот і низьким вмістом розчинних у воді окисиклот (число Рейхерта-Мейселя), що вказує на меншу активність загального процесу окислення жиру.

Хутряна та овчинна продукція вівчарства в країнах за кордоном вивчена недостатньо. В окремих дослідженнях Е. Qrskow, J. Mc. Donaid [4] було вказано на те, що біологічні стимулятори та підвищений рівень енергетичного та протейнового живлення молодняку овець позитивно впливає на товарні і технологічні властивості овчино – хутрової сировини. Нами також було встановлено, що препарат «Кафі» позитивно вплинув на показники овчинної продуктивності тварин дослідних груп по відношенню до баранців контрольної. Овчини, отримані від цих тварин, характеризувалися більшими розмірами та кращою якістю хутра.

Дані щодо контрольного забою тварин контрольної та дослідної груп представлені в таблиці 6.

Із одержаних даних видно, що найвищі показники щодо м'ясної продуктивності дослідних тварин відмічені в третій дослідній групі. Маса парної туші складала в них 27,6 кг, що на 6,7 кг або 24,2 % більше по відношенню до контролю (при високому ступені

вирогідності – $P > 0,999$). Забійний вихід також був вищим і складав 56,2 %, а самі тушки характеризувалися більшими розмірами та кращою якістю м'яса.

Таблиця 6. Показники контрольного забою піддослідних тварин ($X \pm S_x$)

Показник	Г р у п и (N=10)			
	контроль (1)	2	3	4
Жива маса перед забоем, кг	44,6±0,22	45,4±0,27	52,6±0,28	50,2±0,25
Маса парної туші, кг	20,9±0,15	21,30±0,17	27,6±0,21***	25,6±0,20
Маса внутрішн. жиру, кг	1,9±0,05	2,1±0,10	2,5±0,18	2,4±0,15
Забійна маса, кг	22,9±0,14	23,0±0,18	30,2±0,21	29,8±0,20
Забійний вихід, %	51,9±0,23	52,5±0,25	56,2±0,25	55,0±0,26
Маса полутушки, кг	10,4±0,10	10,6±0,20	13,4±0,15	12,8±0,18
Маса кісток, кг	14,6±0,26	15,5±0,28	18,3±0,27	18,1±0,25

Висновки та перспективи досліджень:

1. Препарат «Кафі» має пролонговану дію і суттєво впливає на подальший ріст, розвиток та продуктивні якості молодняку овець.

2. Препарат «Кафі» стимулював більший настриг вовни у молодняку із третьої дослідної групи (доза 0,4 мл./гол.), який складав 3,22 кг, що на 0,67 кг або 20,8% більше за тварин контрольної групи.

3. Овчини, що були отримані від тварин третьої дослідної групи, характеризувалися більшим розміром (130,6 дм² проти 111,6 дм² в контролі) та значно більшою довжиною вовни (3,06 см. проти 2,16 см в контролі).

В подальшому необхідно провести дослідження щодо можливості використання препарату «Кафі» при надранньому штучному вирощуванні ягнят-сиріт з добового віку на замісниках овечого молока з метою збереження життя цим тваринами.

Список використаної літератури

1. Богданов Г.А. Обоснование принципов интенсивного выращивания с.-х. животных // Г.А. Богданов М.: / ВИЖ.-2005.-С. 20-27.
2. Нікітенко А.М. Рекомендації щодо використання природного імуномодулюючого препарату «КАФІ» у ветеринарній медицині // А.М. Нікітенко, В.А.Журбенко, В.І.Шарандак / Білоцерківський с.-г. інститут, Біла Церква. – 1993. - 14 с.
3. Туринський В.М. Обґрунтування і розробка технологічних рішень та способів виробництва продукції вівчарства // В.М.Туринський / К.: НАУ. – 2005. – 25 с.
4. Qrskow E. The intensive growing sheep's // E. Qrskow, J. Mc. Donaid / G. Animal science, № 395 (5). – 2010. – P. 221-223.